

Världsböndagen 1 mars 2019 Slovenien: "Välkomna, allt är färdigt"

2019 ÅRS BÖNDAGSPROGRAM kommer från Slovenien och har temat "Välkommen, allt är färdigt". Temat kommer från Lukas 14 och handlar om att alla människor är inbjudna att delta i festmåltiden i Guds rike, men inte alla hör samman inbjudan.

De slovenska kvinnorna vill påminna om att trots inbördes olikheter får vi alla ta del av Guds kärlek och omsorg. Här finns ingen plats för diskriminering el-

ler fördomar. Alla får vi ta emot Guds nåd utan förtjänst. Vi utmanas av de slovenska kvinnorna att rannsaka oss själva och fundera över vilka vi inbjuder och inkluderar vid festmåltiden.

Må Gud välsigna oss när vi förbereder och genomför 2019 års världsböndag!

För Världsböndagskommittén
Inger Jonasson, ordförande

Världsböndagen 1 mars 2019

Förberett av Världsböndagskommittén i Slovenien

"Välkomna, allt är färdigt"

Förberedelse

Ett bord med en vit duk, precis som på en bondgård. Bordet är dukat med

- Bröd (*belokranjska pogaca* – ett brytbröd av vete med salt och kummin, se bild!)
- Vin i en keramiktillbringare, eller en druvklase, eftersom Slovenien är ett land där det produceras vin
- Vatten
- Salt (salt produceras vid den slovenska kusten)
- Keramikskål
- En vas med rosmarin och röda nejlikor. Om det inte går att få tag på röda nejlikor kan man tillverka dem av rött crèpepapper.

De som ska läsa kan sitta runt bordet, som en bild av gemenskap. De som läser bör spegla mångfalden i samhället och olika generationer.

För dem som inte har tillgång till speciell talare vid gudstjänsten har vi förberett några samtalsfrågor kring bibeltexten. Låt deltagarna reflektera över frågorna i tystnad och sedan samtala med personen som sitter närmast. Ett bibelstudium kring temat finns i Bakgrundshäftet.

GUDSTJÄNST

MUSIK: *"Celebration"* (Noter, se Bakgrundshäftet sid 6)

INLEDNING OCH HÄLSNING

Ledare: *DOBER DAN!* (God morgon/ god dag) eller *DOBER VECER!* (*dober vé-cher*, God kväll).

Varma hälsningar från Sloveniens kvinnor! Slovenien är ett av de minsta och yngsta länderna i Europa. Gud har i sin godhet gett oss ett vackert land, från Donaubäckenets slätter till kullar, gröna skogar och höga berg, från de mystiska kalkstensgrotterna i Karst till den adriatiska kusten.

Kära systrar, "Välkomna, allt är färdigt!"
Låt oss lovsjunga Gud tillsammans.

SÅNG: *"Celebration"*. *"Han bjuder in oss alla"* (Svensk text se sid 7)

BÖN

Läsare: Historiens Gud, i elva århundraden har människor i Slovenien känt till dig. Som kristna har vi bejakat din kärlek. Dig vill vi prisas, ära och lovsjunga.

Alla: Vi prisar dig till ljudet av vattenfall och havets vågor för bördiga vingårdar och fält, gröna skogar och snöklädda berg.

Läsare: Jesus Kristus, Guds son, som gör under ibland oss med ditt ord, du inspirerar oss att tjäna i kärlek.

Alla: Vi prisar dig, i naturen, i byarna

och städerna, i fågelsången och de vilda djurens läten, med ljudet av orgel, dragspel, gitarr och cittra.

Läsare: Heliga Ande, dina gåvor leder oss till enhet, trots våra olikheter.

Alla: Vi tackar dig för de relationer du skapar med oss och mellan oss. I dina händer lägger vi de ungas framtid, familjernas hopp och våra äldres sinnesro.

Läsare: Gud, med kärlek har du dukat ett bord för alla. Du inspirerar oss att öppna våra hjärtan och våra hem för att ge plats åt dem som ännu inte fått plats vid bordet.

Alla: Vi lovar och tackar dig och förkunnar kärlekens rike, i vår herres Jesu Kristi namn.

SÅNG: "När vi delar det bröd" 75

KVINNORS RÖSTER

Ledare: Låt oss lyssna till några slovenska kvinnors erfarenheter. Tillsammans med dem ska vi reflektera och be.

Marjeta: Jag heter Marjeta. Min mamma, som var änka, och min mormor lärde mig att be och delade sin tro med mig. På den tiden var vårt land kommunistiskt, och troende människor behandlades som andra klassens medborgare. När jag gått färdigt gymnasiet fick jag inget stipendium för att läsa vidare och jag hade inga andra medel att betala studierna med. Jag flyttade utomlands, likt många andra arbetare från forna Jugoslavien. Jag fick jobb i Schweiz men märkte verkligen att utländsk arbetskraft inte var populär. Min man och jag flyttade hem efter pensioneringen. Vi blev väl mottagna i min hemförsamling och jag försöker dela med mig av min glädje genom ideellt

arbete i församlingen och genom att delta i Världsböndagen.

Ledare: Vi sloverer har upplevt vad det innebär att vara flykting och gästarbetare. Mot slutet av andra världskriget tvingades många lämna landet, antingen för att de var motståndare till kommunismen eller för att finna arbete utomlands, så att familjen kunde överleva. Vi måste bekänna att vi tenderar att glömma dessa erfarenheter i mötet med människor som nu tvingas fly sina förstörda hem och som söker fred och ett bättre liv.

Alla: Nådens Gud, förlåt oss när vi tiger inför orättvisor.

Mojca: Jag heter Mojca (*Moy-tsa*). Jag är 34 år. Jag hade möjlighet att studera eftersom universitetsutbildning är gratis i Slovenien efter självständigheten 1991. När jag var 21 år förälskade jag mig och blev gravid, men min pojkvän lämnade mig. Det var väldigt svårt att fortsätta studierna, men jag fick mycket stöd från min familj. Jag var en av de bästa studenterna i klassen. Jag uppfostrade mitt barn, gifte mig och fick ett barn till med min man, som accepterade min första son som sin egen. Jag är forskare vid ett vetenskapligt institut. Men jag önskar att balansen mellan arbete och familjeliv skulle delas mera lika, istället för som nu, då ansvaret för familjen och hushållsarbetet oftast faller tyngst på kvinnan. Trots lagstadgad jämställdhet måste kvinnor fortfarande bära en dubbel börda.

Ledare: Vi tackar för alla kvinnor som övervunnit hinder och motgångar medan de fostrat sina barn. Vi tackar för de kärleksfulla sammanhang som omsluter kvinnor och barn.

forts nästa sida

Alla: Tack, kärlekens Gud.

Marija: Jag heter Marija. Jag är över 80 år och bor med min sons familj på landsbygden. Både min son och min svärdotter är arbetslösa. Min blygsamma pension från fabriken jag jobbade på är vår enda inkomst. Vi producerar den mat vi äter på vår lilla bondgård. Min granne, däremot, bor helt ensam i ett stort hus med ett lantbruk som hon inte längre klarar av att sköta, eftersom hennes barn flyttat till stan för att finna arbete.

Ledare: Vi inser att föräldrar och andra gamla på många platser inte får den vård och omsorg de behöver. De känner sig isolerade och i behov av ömsesidig uppmuntran och gemenskap. Vi borde utveckla olika typer av samarbete över generationsgränserna. Vi är tacksamma för våra mor- och farföräldrar som har hjälpt oss att hålla vår kristna tro levande.

Alla: Tack, skapelsens Gud!

Ema: Jag heter Ema och är 40 år. Jag föddes in i en familj där det fanns mycket alkoholmissbruk. Min pappa var ofta full och våldsam och min mamma drack också. Jag lovade mig själv att mina barn aldrig skulle behöva lida så, och därför dricker jag aldrig alkohol. Jag gifte mig och min man och jag byggde ett hus tillsammans. Vi har två barn som nu går i skolan. Min man förlorade sitt jobb när företaget han jobbade på gick i konkurs, och han började dricka. Han började bli våldsam mot mig och barnen. Jag visste inte vad jag skulle göra. Jag ville inte att mina barn skulle behöva se sin pappa full, även om han var väldigt snäll mot dem när han var nykter. Då kunde han lova mig vad som helst, men han vägrade söka hjälp. Jag

ber till Gud att han ska söka hjälp för sitt missbruk.

Ledare: Vi har försummat att erkänna alkoholens nedbrytande följder i våra personliga liv. Vi vet att kvinnor och barn tar skada och blir offer för våld på grund av alkoholmissbruk. Vi ber för de unga som dricker alkohol för att roa sig eller slappna av, precis som vuxna. Gud, vi ber för alla familjer som lever med alkoholism och alkoholmissbruk. Må alla höra och med glädje tacka ja till din inbjudan till festmåltiden.

Alla: Gud, öppna våra hjärtan, fyll oss med medkänsla och förståelse.

Natasha: Jag heter Natasha. Jag är 46 år, är gift och har två barn. Jag är rom. Jag växte upp i en kärleksfull och vårdande familj i en romsk by. Bägge mina föräldrar hade arbeten, så de kunde ge oss en trygg och bra miljö, där vi fick en bekymmersfri uppväxt och en god utbildning. Vår romska by var accepterad av det omgivande samhället. Jag har nästan aldrig blivit diskriminerad på grund av min etniska bakgrund, men min familjs situation speglar inte den ekonomiska och sociala verkligheten för många romer i Slovenien och Europa. Många av dem lever under oacceptabla bostadsförhållanden, utan rinnande vatten och elektricitet. Möjligheten att gå i skola är begränsad, och romska barn mobbas och diskrimineras ofta i skolan. De får ingen bra utbildning och det i sin tur påverkar deras möjlighet till arbete som kan bli en väg ut ur fattigdomen.

Ledare: Gud, vi bekänner, att det finns ett socialt utanförskap i vårt samhälle. Vi har svårt för att acceptera olikheter; vi tror att sättet vi lever våra liv på är en måttstock för hur alla borde leva och vi

är väldigt snabba på att exkludera andra.

Alla: Gud, förbarma dig över oss.

Ledare: Tack Gud, för alla som genom Jesus lärt sig att respektera och vara öppna, som möter etniska minoriteter, personer med funktionshinder och asylsökande med öppen famn och stärker deras självförtroende.

Alla: Kärlekens Gud, var med oss i vår kamp.

BEKÄNNELSE OCH BÖN OM FÖRLÅTELSE

Ledare: Nådens Gud, vi bekänner det vi har gjort fel, mer än vad vi själva förstår. Gud, vi är dina älskade barn, se våra tårar och vår ångest! Din förlåtelse gör att vi vågar hoppas på en framtid där vi skapar relationer som bygger på rättvisa, fred och kärlek.

SÅNG: *"Guds kärlek är som stranden"*
289

GUDS ORD

Ledare: Medan vi reflekterar över vår relation till Gud å ena sidan, och våra inbördes relationer å den andra, låt oss läsa Jesu liknelse från Lukas, kapitel 14, verserna 15-24.

En av gästerna, som hörde detta, sade till honom: "Salig den som får vara med om måltiden i Guds rike." Jesus svarade: "En man skulle ha en fest och bjöd många gäster. När festen skulle börja skickade han sin tjänare att säga till de inbjudna: 'Välkomna, allt är färdigt.' Men alla hade de någon ursäkt att komma med. En lät hälsa: 'Jag har köpt en åker och är tvungen att gå och se på den, förlåt att jag inte kan komma.' En annan sade: 'Jag har köpt fem par oxar och måste ut och se vad de går för, för-

låt att jag inte kan komma.' En tredje sade: 'Jag har just gift mig, så jag kan inte komma.' När tjänaren kom tillbaka och berättade detta greps hans herre av vrede och sade: 'Gå genast ut på gator och gränder i staden och hämta hit alla fattiga och krymplingar och blinda och lytta.' Och tjänaren sade: 'Herre, jag har gjort som du befälde, men ännu finns det plats.' Då sade mannen till sin tjänare: 'Gå ut på vägarna och stigarna och se till att folk kommer hit, så att mitt hus blir fullt. Jag säger er att ingen av alla dem som först blev bjudna skall få vara med på min fest.'"

BETRÄKTELSE/SAMTAL

Frågor för samtal kring texten:

- Hur tror du att det kändes för värden när alla hade viktigare saker för sig än att gå på festen?
- Har du någonsin fått ett återbud där någon först tackat ja till en fest? Hur kändes det?
- Har du någonsin tackat nej till en fest? Hur kändes det?
- Föreställ dig att du är en av två eller tre som tackat ja till festen från början, och när du kommer är huset fullt av främlingar. Hur känns det? Vilka är de i ditt sammanhang? Skulle du stanna kvar och glädjas över det oväntade sällskapet? Jesus förkunnade de goda nyheterna om Guds rike genom att dela måltider med människor. I judisk kontext och även i många sammanhang i dag innebär en delad måltid att man hör samman.
- Hur skulle du förbereda bordet och säga "Välkomna, allt är färdigt"? Vilka på gatan visar du gästfrihet?

forts nästa sida

- Hur skulle du förbereda en fest för "fattiga och krymplingar och blinda och lytta" (Luk 14:13), i vetskap om att de är Guds älskade barn?

KOLLEKTAL

Ledare: Världsböndagen är en ekumenisk rörelse ledd av kvinnor. Varje år beundrar vi styrkan hos de som deltar, vi känner med det de månar om och vi uppmuntras av deras tro.

Vår vision är en värld där alla kvinnor kan ta beslut för sina liv. På vägen dit behövs en tydlig solidaritet. Ett exempel på det är de projekt runt om i världen som stärker samhällen och som möjliggör ett bättre liv för kvinnor och barn. I Sverige går kollekten till utbildningsstipendier för kvinnor i utvecklingsländerna.

SÅNG *"Pris vare Gud, pris vare Fadern"* 292. (Kollekt)

TACKBÖN

Läsare 1: Gud, vi tackar dig för det slovenska folket som har övervunnit många svårigheter genom sin historia. Låt dem vara öppna för andra och välkomna dem som kommer till dem i behov av hjälp.

Läsare 2: Gud, vi tackar dig för de länder som bygger demokratiska samhällen. Hjälp oss att främja solidariteten i hela världen.

SÅNG: *"Herre, hör min bön"* SvPs 681, S&Ps 824

Läsare 1: Gud, vi tackar dig för att du gör oss generösa, så att alla kan få tillräckligt att äta och få tillgång till sjukvård och social trygghet. Hjälp oss att vara mer uppmärksamma på de andliga behoven hos människor omkring oss, och hjälp oss att stötta dem i vår närhet som har det svårt.

Läsare 2: Gud, vi tackar dig för gratis utbildning och möjligheten att studera utomlands. Vi ber om utbildning som leder till arbeten som kan bidra till en fredlig framtid i våra länder och familjer.

SÅNG: *"Herre, hör min bön"* 681/824

Läsare 1: Gud, vi tackar dig för alla mor- och farföräldrar som stöttar unga familjer genom att ta hand om barnbarnen och dela sin tro med dem. Hjälp oss att ta hand om de äldre i våra samhällen, både på äldreboenden och i vår närhet.

Läsare 2: Gud, vi tackar dig för minoritetsgruppernas vittnesbörd. Vi ber att ropet efter rättvisa och inkludering ska höras av makthavare och beslutsfattare. Stärk flyktningarna och invandrarna ibland oss. Hjälp oss att vandra tillsammans med "fattiga och krymplingar och blinda och lytta". Må vi alltid höra deras rop!

SÅNG: *"Herre, hör min bön"* 681/824

Läsare 1: Gud, vi tackar dig för att du hjälper oss att stärka ekumeniska relationer och religionsdialog. Hjälp oss att respektera olikheter och se hur vi har berikats av dessa relationer.

Läsare 2: Gud, vi tackar dig för att du alltid inbjuder oss till din fest. Vi tackar Jesus som är i centrum av vår måltid och vår gemenskap över hela världen. Vi tackar också för Världsböndagen, där vi idag får dela de slovenska kvinnornas bekymmer, förhoppningar och glädjeämnen.

SÅNG: *"Herre, hör min bön"* 681/824

Ledare: Gud, du är den som bjuder in oss, du för oss till samma bord och leder oss på livets och hoppets väg. Vi är värdefulla i dina ögon, du har kallat oss vid namn, och som dina älskade barn

ber vi tillsammans bönen "Vår fader"

Alla: Vår fader...

SÄNDNING OCH VÄLSIGNESE

Ledare: Gud, hjälp oss att respektera mänskligt liv och att bejaka det unika i varje människa. Hjälp oss att respektera naturen med dess under, och att skydda den med all vår styrka;

Hjälp oss att stötta varandra på frihetens, rättvisans och fredens väg, som jämställda medlemmar i din familj. Må vi välsignas i detta arbete av Gud – Fadern, Sonen och den heliga Anden.

SÅNG: "Den dag du gav oss" 191

Celebration

(noter sid 6 i Bakgrundshäftet)

1. Kom, var och en, till Frälsarn's fest
Han bjuder in oss alla.
Var inte blyg, var inte rädd,
envar är hedersgäst.

Refräng:

Så dansa, sjung och prisa Gud,
ty Herren kallar oss, just oss!
Så kom, följ med, för festen börjar nu.

2. De blinda, lytta, fattiga –
Han bjuder in oss alla.
Kom hit och känn dig välkommen,
just du är hedersgäst. Refräng

3. Invandrare och främlingar –
Han bjuder in oss alla.
Det är en fest för var och en,
just du är hedersgäst. Refräng

4. Ett enda krav har Frälsaren
när till sin fest Han bjuder:
Släpp allt och kom och tveka ej,
just du är hedersgäst. Refräng

Sv text: Ragni Lantz

Tack för din gåva!

Kollekten sänds in före 1 april till Världsböndagen, pg 40 47 22-1. Swish (för enskilda givare): 123 667 8650. Ange gudstjänst-ort under "Meddelande".

Merparten av insamlingen går till utbildningsstipendier till kvinnor i utvecklingsländerna i samarbete med svenska samfund och kristna biståndsorganisationer. 2018 fördelades stipendier till 54 kvinnor i 14 länder. Totalt fördelades drygt 141 000 kr. Varmt tack till alla givare!

VÄRLDSBÖNDAGENS ADRESS:

Världsböndagen/SEK
Box 14038,
167 14 BROMMA
tel: 08-453 68 04

e-post: VBD@
svekumeniskakvinnor.se
hemsida: www.svekumeniskakvinnor.se/varldsbondagen

Plusgiro: 40 47 22-1

Swish: 123 667 8650

LÄS MER om Världsböndagen i SEK:s kvartalsblad *Elsa* och på vår hemsida. Prenumeration på *Elsa*, inklusive medlemskap i Sveriges ekuumeniska kvinnoråd, kostar 150 kr. Beställ på SEK:s pg 60 22 22-2.

OBS! Mer information om Världsböndagen och Slovenien finns i Bakgrundshäftet.

FAKTA OM SLOVENIEN

Läge: Centraleuropa vid nordöstra änden av Adriatiska havet

Inv: 2 miljoner, 102 per km²

Yta: 20 273 km², ung = Uppland och Sörmland tillsammans

Språk: Slovenska; ungerska, italienska

Historia: Del av Österrike-Ungern från 1200-talet till 1918, 1945-1991 en av de sex delstaterna i den jugoslaviska kommunistiska folkrepubliken

Statsskick: Demokratisk republik

Religion: Romerska katoliker 60%, ortodoxa och muslimer 2,5% var, lutheraner 1% (enligt 2002 års folkräkning, där angivande av religionstillhörighet var frivillig)

Ekonomi: Jordbruk med djuruppfödning. Huvudindustrier: biltillverkning, elektronik, maskiner, skogsprodukter, läkemedel och livsmedel

HÄLSNING FRÅN KVINNORNA I SLOVENIEN

Deltagarna i en workshop där årets böndag planerades. Corinna Harbig längst fram t v. ©: Tanja Povsnar

DEN FÖRSTA världsböndagsgudstjänsten i Slovenien hölls i Rogaska Slatina år 2000 på initiativ av en kvinna från Schweiz. Året därpå ordnade Corinna Harbig en tvåspråkig gudstjänst på tyska och slovenska i Ljubljana. 2001 inbjöd hon också till ett möte för att planera Världsböndagens framtid i Slovenien, med deltagande från fyra orter. Där kom de överens om gemen-

samma förberedelser och översättning av böndagsmaterialet. Corinna Harbig var internationell ordförande för Världsböndagen 2012-17. Idag firas böndagen på sex platser i Slovenien och samlar cirka 500 deltagare. I framtiden skulle VBD i Slovenien vilja stärka böndagen ytterligare, bl a genom att sprida firandet av barngudstjänsten och öka deltagandet bland yngre kvinnor.